

КОЛЕСНИКОВ Сергій,

*магістрант Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету, м. Київ*

КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ФОРМУВАННЯ ВІДНОСИН МІЖ ВЛАДОЮ ТА ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ

Феномен комунікації між владою та громадянським суспільством став предметом дослідження відносно нещодавно. Основна частина наукових досліджень в цій сфері припадає на другу половину ХХ – початок ХХІ ст.

Здійснюючи дослідження культурно-історичних витоків формування комунікації між владою та громадянським суспільством, варто зосередити увагу на декількох аспектах історичних змін, що відбулися в період між 60-ми роками ХХ ст. та теперішнім розумінням цього поняття. По-перше це стосується виникнення такого способу державно-громадського спілкування, яке, починаючи з 60-х років ХХ століття, відповідало такій встановленій політиками формі, в якій була відсутня ідея громадянства. Цей період становлення комунікації між владою та громадянським суспільством визначався вченими, по суті, як процес розвитку комунікаційного продукту, що, насамперед, сприяє динаміці стосунків між політичними діячами та партіями, з одного боку, та основними засобами масової інформації, з іншого, без особливої уваги та розгляду громадськістю [1, с. 205]. В означений період ідея про те, що державно-громадська комунікація – це рушій організаційного двигуна держави, тільки починає зароджуватися на Заході.

У 70-х рр. ХХ ст., попри появу перших ефективних лінійних каналів передання інформації з політичних джерел через інтерпретаційну фільтрацію журналістів до масової аудиторії, процес комунікації між владою та громадянським суспільством розумівся як досить обмежене зображення політичної реальності та основних проблем, що стоять перед урядами у певний час. Як зазначив Ліхтенберг «Не дивно, що широкий спектр громадянських думок та їх аналіз у засобах масової інформації відіграє істотну роль у розвитку регіону або країни. Через належну організацію процесу

комунікації між владою та громадянським суспільством можна створювати додаткові можливості економічного розвитку країни та поліпшувати загальний добробут населення» [2, с. 103]. Виходячи з зазначеного, можна стверджувати, що роль комунікації між владою та громадянським суспільством в перспективі, переважно, є реактивною. Успіх її формування та розвиток залежать від багатьох факторів, серед яких: організаційна структура (тих організацій, що беруть участь в комунікації), доступні знання і реальний досвід, а також фінансові ресурси. Крім того, кожному учаснику комунікаційного процесу необхідно інвестувати достатню кількість ресурсів, зокрема – часу і зусиль, щоб досягти позитивного результату. Державно-громадська комунікація має визначати статус громадських організацій і об'єднань, бути невіддільним елементом громадянського суспільства. Всебічне висвітлення діяльності державних організацій сприяє виникненню в суспільстві довіри до представників органів державної влади, створює атмосферу солідарності й доброзичливості.

На наступному етапі дослідження комунікації між владою і громадянським суспільством виявилось, що передбачувані раніше потужні ефекти від цієї взаємодії поступово знаходять своє емпіричне підтвердження. У період із середини 80-х і до початку 90-х рр. помітно змінилося ставлення до сфери комунікації між владою та громадянським суспільством. Її починають ототожнювати з особливим середовищем формування, поширення і функціонування соціально значущої інформації щодо діяльності державних інститутів, метою якого є вплив на соціальні групи та окремих людей, що здійснюється за допомогою використання комплексного набору засобів масової інформації, серед яких друковані ЗМІ, радіо, телебачення, інтернет-ресурси. «Засоби масової інформації виступають також відповідним джерелом впливу на масову свідомість, адже використовуються, у тому числі, з метою формування суспільної думки та впливу на сприйняття реальності масовою аудиторією» [3, с. 59]. Відповідно державно-громадська комунікація сприяє становленню та розвитку громадянського суспільства і пропагує його цінності. Вона повинна підкорятися цілям громадянського суспільства, представляти людям інформацію, що необхідна для прийняття рішень у державі.

Натомість, як справедливо зазначає Л. Дротянко, в інформаційному просторі «руйнуються усталені зв'язки, кордони, етичні, релігійні, політичні і т. п. ідентичності, виникають досить нетривкі, тимчасові зв'язки, у системі яких відбувається знеособлення індивіда, розчинення його в неосязному інформаційному просторі» [4, с. 5], що не тільки погіршує міжкультурні відносини і форми взаємодії, але приводить до негативних трансформацій комунікативних практик.

Інструменти комунікації між владою та громадянським суспільством повинні дозволяти громадянам побачити, що вони зможуть стати активними учасниками суспільного життя. Уже недостатньо просто звертати увагу на проблемні питання в державному управлінні. Громадянам необхідно побачити, яким чином вони могли б зіграти свою роль, змінити що-небудь, бути почутими, яким чином вони могли б більшою мірою брати участь у суспільному житті. Отже, активна участь громадян — ключ до розуміння громадянського суспільства та один із визначальних принципів формування комунікації між владою та громадянським суспільством.

Список використаних джерел та літератури:

1. Box R. C., Marshall G, S., Reed Ch., M. (2001). New public management and substantive democracy. *Public Administration Review*, September/October, Vol. 61, No. 5, 608–619.

2. Callahan K. (2007). Citizen participation: models and methods. *Journal of Public Administration*, 30, 1179–1196.

3. Орденів С.С. Медіалізація суспільної правосвідомості в інформаційну добу. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. Вип. 2 (26). 2017. С. 59-66. DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.26.12702>*

4. Дротянко Л.Г. Інформаційний простір і діалог культур в інтер'єрі ХХІ століття. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. Вип. 1 (13). 2011. С. 5-8. DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.13.8312>*